

SEGES d. 23. maj 2016

Anne M. Holm

SEGES Kvæg

STATUSMØDE

PROJEKT: BEDRE DYREVELFÆRD VIA ØKONOMISK OMBYGNING AF EKSISTERENDE STALDE

Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikte
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter

DAGSORDEN

- Gennemgang og status for aktiviteter – hvad har vi nået indtil nu?
- Timebudget for resten af året
- Leverancer 2016, herunder - hvilke budskaber skal vi have ud?
- Tidsplan (Gantt) for resten af året
- Projektstyring. Tavlemøder? Hvordan sikrer vi at vi når i mål?
- Evt.

HVAD HAR VI NÅET (I)

- Litteraturstudie godt i gang
- Henrik besøgt en besætning før og efter ombygning til sand (bagkant på) i 2015. Ingen SimHerd
- Anne besøgt en besætning før de forlænger senge ved at flytte væg ud. Mangler efter besøg. Ingen Simherd
- Anne besøgt en besætning før og efter ombygning til H-K-V (Sommersted). Sengebåseinventar ikke justeret
  - SimHerd beregning før ombygning
  - Velfærdsregistreringer og rejse og ligge sig adfærd (videoer)
  - Analyse af hvileadfærd (loggere)

HVAD HAR VI NÅET (II)

- Skal til at følge en besætning som ombygger til H-K-V (Skærbæk)
  - SimHerd, velfærdsregistreringer, rejse og ligge sig adfærd (videoer), analyse af hvileadfærd (loggere)
- Ca. 10 produktionskvægrådgivere og et enkelt entreprenørfirma kontaktet
  - Mangler at kontakte Dan Egtved og DLBR Kvægstalde
  - Lidt vanskeligt at finde besætninger
- Inger har lavet en fin FarmTest om kobørster

TIMEBUDGET PR. 18/5 FOR RESTEN AF 2016

Ressourcepersoner	
Inger Dalgaard	232
Anne Marcher Holm	340
Henrik Læssøe Martin	86
Peter Raundal	105
Morten Lindgaard Jensen	44
Jannik Toft Andersen	65
Else-Marie Pedersen	56
Jørgen Nielsen	30
Louise Nathansen Thuesen	22
Merete Martin Jensen	16
Lotte Lykke Nilsson	11
Kirsten Foss Marstal	27
Inger Camilla Fabricius	5
Timer i alt	1.039

AKTIVITETER/LEVERANCER VI SKAL NÅ

- Litteraturstudiet skal færdiggøres og formidles
- For de to H-K-V besætninger vi følger, mangler vi:
  - Udgift investeringen og analyse af produktionsdata før/efter ombygning (JNI eller JTA?)
- Følge yderligere 4 besætninger som ombygger senge
  - Allerhelst: Besætning som banker beton ud plus ny bagkant og besætning som forlænger enkeltrække ved ydervæg
  - SimHerd, velfærdsregistreringer, video rejse og ligge sig, hvileadfærdsanalyse, økonomi investeringen og analyse af produktionsdata før/efter ombygning
- SimHerd beregninger på andre ombygninger?
  - Ombygninger fx støttet af moderniseringsordningen
- Køers rejse og ligge sig adfærd og hvileadfærd i ikke tilpassede senge (ikke hævet inventar)?
  - Behøver ikke være i senge ombygget til kummer

REMODELLING: HVORFOR LIGGER KØER BARE BEDRE I USA END DK? (I)

REMODELLING: HVORFOR LIGGER KØER BARE BEDRE I USA END DK? (II)

REMODELLING: HVORFOR LIGGER KØER BARE BEDRE I USA END DK? (III)

- Nigel Cook: Blødt leje er ikke nok – indretningen af sengene skal også være i orden
  - Tidligere: Hvis bare sand, så kan koen kompensere for dårlig sengeindretning (fx utilstrækkelig plads)
  - Nu er erfaringen: Ser forbedringer i produktion og sundhed i sandsenge når sengeindretningen også ændres og optimeres
- Bøjlels udformning afgørende
- Derfor fokus på hele sengebåsen og ikke kun lejet ved remodelling

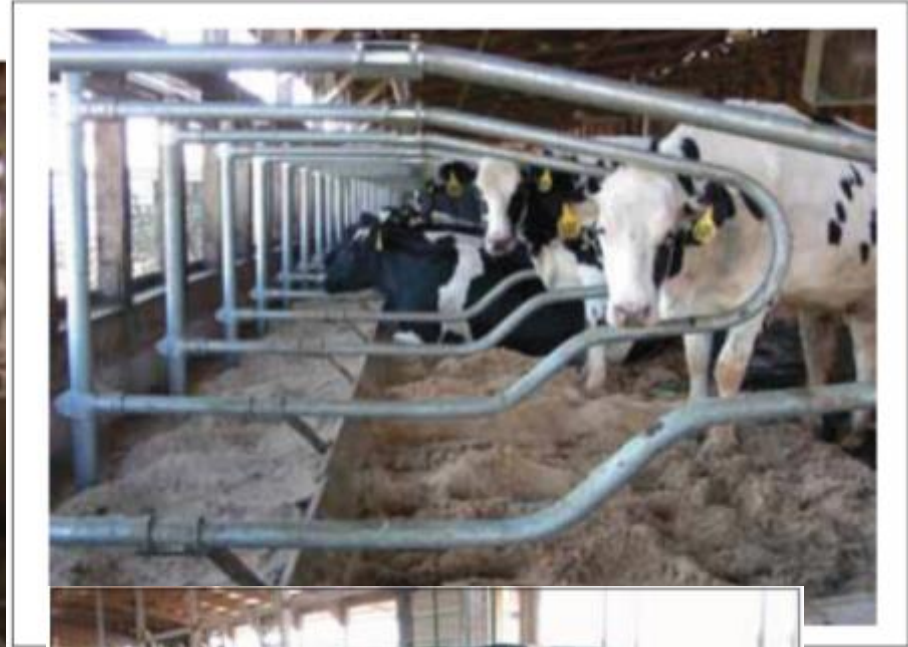
USA: FØR OMBYGNING

USA: TOTAL MAKEOVER PÅ SENGENE

USA: EFTER OMBYGNING, BL.A. NY BØJLE

DEN GODE BØJLE - OGSÅ I DANMARK

EKSTERN BISTAND TIL MINDRE OPGAVE

- Mulighed: Ca. 30.000 kr. til DLBR Kvægstalde rådgiver
- Fx: Supplere Jannik med oplysninger på forskellige renoveringer af sengebåse/sengebåseinventaret, så økonomiske beregninger kan laves. Fx:
  - Hvad koster det at banke sengebetonen ud, støbe en ny bund og etablere en ny bagkant? (helst med baggrund i rigtige tal fra besætninger)
  - Hvad koster det at forlænge senge (flytte ydervæg/gardin ud)?
  - Hvad koster det at hæve sengeinventaret?
  - Hvad koster det at skifte fra sengebøjler på frontrør til sengebøjler på stolper?
  - Hvad koster det at skifte til en ny sengebøjle (fx twin bean sengebøjlesystem) / lave en total makeover?
- Andre forslag til opgave?

HVILKE MULIGHEDER NÅR INVENTARET SKAL HÆVES?

- Sengebåseinventaret skal hæves når bagkanten hæves.
- Vis eksempler på hvordan det gøres
  - Forlængerstykke på stolpe
  - Forlængerstykke på nakkebom
  - Frontrør åbnes op med en donkraft
  - Frontrør fjernes ved at bolte sengebøjlen ned med et beslag
  - Nye stolper etableres og sengebøjlen monteres på stolper i stedet for frontrør

HVILKE BUDSKABER VIL VI UD MED?

- Kig på jeres køer og deres brug af sengene (illustreres med videoklip)
  - Sådan bør en ko rejse og ligge sig
- Total makeover (både lejet og sengeinventaret) er allerbedst
  - OBS. Vi kan ikke undersøge om der er økonomi i det
  - De gør det i USA. Lejet er ikke nok ifl. Cook
  - Ud fra beregninger beskrive hvad det vil koste
- Risiko for øget forekomst af halthed hvis madrasser og hvis sengen ikke er indrettet korrekt. Desuden er ståtid i seng spildtid i travlt tidsbudget
  - Hæv inventaret, giv koen mere plads (fjern forkert placeret inventar) og skift til sand
- Køb den rette bøjletype ved etablering af nye senge
- Pas på den høje bagkant. USA max 36 cm
- Hvis muligt, er den bedste løsning af banke beton ud og etablere ny bagkant

GANTT DIAGRAM

		AAH (475)	IND (425)	HLM (110)	PRA (120)	Startdato	Slutdato	jan-16	feb-16	mar-16	apr-16	maj-16	jun-16	jul-16	aug-16	sep-16	okt-16	nov-16	dec-16
		Timer	Timer	Timer	Timer			1 15 30	1 15 29	1 15 30	1 15 30	1 15 30	1 15 30	1 15 30	1 15 30	1 15 30	1 15 30	1 15 30	1 15 30
1	id	Opgave (ansvarlig overholdelse deadline)																	
2																			
3	2291																		
4	Akt. 1	Litteraturstudie																	
5	1.1	Litt ombyggede senge via Dairyland Initiativ (AAH)	20	5		15-01-16	30-03-16												
6	1.2	HLM hør Cook på kongres om senge (HLM)			3	01-03-16	15-03-16												
7	1.3	Eksempler på optimering af senge (AAH)	15	5		01-02-16	01-05-16												
8	1.4	Litt liggeadfærd senge (liggetid, -perioder mv) (AAH)	15	15	10	29-02-16	01-05-16												
9	1.5	Litt konsekvens af forkert indrettede senge på adfærd (AAH)	15	10	10	01-03-16	30-06-16												
10	1.6	Litt lejedybde og liggetid (fx 10 kontra 25 cm) (IND)	5	20		01-03-16	30-06-16												
11	1.7	Litt andre ombygninger i eksisterende stalde	10	10	10	01-03-16	30-06-16												
12	1.8	Beskrivelse/formidling af litteratur/faglig viden	20	10															
13																			
14	Akt. 2	Ombygningsmuligheder																	
15	2.1	Indhente ref. på ombygninger, min 3 brugbare (AAH)	15	15	10	5	15-03-16	01-05-16											
16	2.2	SimHerd afsluttet, besætn B (Carsten) (AAH)	15		5	15-03-16	30-03-16												
17	2.3	SimHerd + velfærdsreg for afslut, besætn C, bagkant, ej sand	20			01-03-16	01-05-16												
18	2.4	Indhente ref. på ombygninger, min 3 brugbare (AAH)	15	10	5	5	01-05-16	01-09-16											
19	2.5	SimHerd + velfærdsreg for afslut, besætn D, bagkant sand (AAH)	20			15-02-16	01-07-16												
20	2.6	Velfærdsreg efter afsluttet, besætn A (Poul), front ud (AAH)	7			29-02-16	01-04-16												
21	2.7	SimHerd + velfærdsreg for afslut, besætn E, front ud (IND)		30		01-03-16	01-08-16												
22	2.8	SimHerd + velfærdsreg for afslut, besætn F, bund ud (HLM)			25	15-02-16	01-07-16												
23	2.9	SimHerd + velfærdsreg for afslut, besætn G, bund ud (AAH)	15	10		15-02-16	01-07-16												
24	2.10	Samlet afrapport alle besætninger, SimHerd (AAH)	20	10	10	01-08-16	01-10-16												
25	2.11	Databearbejd og afrapport for reg. alle besætninger (AAH)	35	20	15	01-04-16	01-09-16												
26	2.12	Video sengeadfærd i besætn, god seng (bøjle+mål) (AAH)	15			01-03-16	01-05-16												
27	2.13	Analyse af videoer	5			15-04-16	01-06-16												
28	2.14	(SimHerd anden ombygning, 1 besætning (PRA))			10														
29	2.15	Velfærdsreg efter afslut, besætning C, bagkant (AAH)	10			01-05-16	01-08-16												
30	2.16	Velfærdsreg efter afslut, besætning D, bagkant sand (AAH)	10			01-08-16	15-10-16												
31	2.17	Velfærdsreg efter afslut, besætning E, front ud (IND)		10		01-08-16	15-10-16												
32	2.18	Velfærdsreg efter afslut, besætning F, bund ud (HLM)			10	01-08-16	15-10-16												
33	2.19	Velfærdsreg efter afslut, besætning G, bund ud (AAH)	5	5		01-08-16	15-10-16												
34	2.20	Databearbejd og afrapport efter reg. alle besætninger (AAH)	30	20	10	01-09-16	01-11-16												
35	2.21	Afrapportering samlet idekatalog alle ombygninger (AAH)	15	5	5	01-10-16	01-12-16												
36	2.22	Fysisk demonstration af cases for kvægbrugere (AAH)	15			01-08-16	01-11-16												
37	2.23	JTA økonomiske beregninger (70 timer)																	
38																			
39	Akt. 3	Liggetid (loggere/specialestuderende)																	
40	3.1	Analyse liggetid (loggere) Carsten afsluttet (PRA)	5		15	01-03-16	01-04-16												
41	3.2	Liggetid + analyse (loggere) 1 besætn, bagkant afslut (AAH)	10		10	29-02-16	15-04-16												
42	3.3	(Evt opstart specialestuderende loggere (PRA))				01-04-16													
43	3.4	Liggetid + analyse (loggere) 1 besætn bagkant, sand afslut	7		10	15-04-16	01-10-16												
44	3.5	Liggetid + analyse (loggere) 1 besætn, bund ud, afslut (AAH)	7		10	15-04-16	01-10-16												
45	3.6	Liggetid + analyse (loggere) 1 besætn, bagkant, inventar ik h	7		10	15-04-16	01-10-16												
46	3.7	Opsamling idekatalog liggetid (AAH)	7		5	15-08-16	30-10-16												
47																			
48	Akt. 4	Køberster		200															

AKTIVITETER HER OG NU – TOVHOLDERE (I)

- Anne
  - Kontakter DLBR Kvægstalde og Dan Egtved for referencer
    - Høre DLBR Kvægstalde til andre ombygninger for SimHerd
  - Færdiggør litteraturstudie inden udgangen af juni
  - Opstarter besætning i Skærbæk
  - Afslutter besætning i Sommersted (økonomi og publicerer resultater)
  - Afslutter besætning som forlænger sengene (væg væk)
  - Indgår aftale med DLBR Kvægstalde rådgiver om ekstern bistand
- Inger
  - Faglig sparring litteraturstudie
  - Kontakte DLBR Kvægstalde?
  - Tovholder SimHerd andre ombygninger?
  - Tovholder når ny besætning melder sig

AKTIVITETER HER OG NU – TOVHOLDERE (II)

- Peter
  - Kontakter dyrlæger for referencer
  - Færdiggør hvileadfærdsanalyse sammen med Anne
- Henrik
  - Kontakter dyrlæger for referencer
- Jannik
  - Beskrive udgift investering for de to besætninger med h-k-v
  - Analyse af produktionsdata før og efter ombygning for h-k-v besætninger (Evt. JNI)

EVT.

FOKUS PÅ SENGEBÅSE

- Rapport/katalog der samler op på litteratur omkring ombyggede senge
- Fx amerikansk litteratur omkring ombyggede senge (fx Dairyland initiativ)
  - Hvordan ombygger man senge (bl.a. opsamling/henvisning fra tidligere Kvæginfo'er)
- Liggeadfærd (liggetid og liggeperioder)
- Behov for at formidle mere viden om hvor vigtig gode sengebåse er – på hvile, på halthed, på tidsbudget
- Litteratur om underlagets betydning for liggetid
  - Liggetid ved 25 cm sand kontra 10-15 cm sand
- Konsekvens af forkert indrettede senge på adfærd
- Eksempler på optimering af senge (hvordan hæves inventaret, fx ny bøjle)

DATA FØR OG EFTER OMBYGNINGER AF SENGENE

- Opmåling og registrering af sengebåseindretning
- Observation og registrering af køernes adfærd ved brug af sengene
  - Ligge og rejse sig adfærd
- Videoptagelser af liggeadfærd og brug af sengene
- Velfærdsregistreringer: Haseslid og trykninger, renhed køer, halthed
- SimHerd beregninger inden ombygning: Forventet økonomisk afkast af investeringen
- Udgift investeringen
- Analyse af nøgletal